

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอ...เมืองพิษณุโลก..... จังหวัด.....พิษณุโลก.....
ข้อมูล ณ วันที่.....เดือน.....สิงหาคม.....พ.ศ.....๒๕๖๘.....

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุลนายสมพงษ์ เพ็ชรนิล.....

๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้เลขที่ ๙๘ หมู่ที่ ๑ ตำบลจอมทอง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก.....

โทรศัพท์ ... ๐๘๑-๔๗๕-๔๔๖๒.....Facebook-..... Line๐๘๑-๔๗๕-๔๔๖๒.....

เกิด พ.ศ.๒๕๐๘.... ปัจจุบันอายุ๖๐.....ปี

๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง

๕. ระดับการศึกษา ...มัธยมศึกษาตอนปลาย..

สถาบันการศึกษา

คณะ/สาขาวิชา

๖. อาชีพปัจจุบัน

☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร

ระบุ.....

๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร๑๕๐,๐๐๐... บาท/ปี

๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๗.....

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก.....ข้าว.....

๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน๑...แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

แปลงเรียนรู้การผลิตข้าว



๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน.....๗....ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

- ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การลดต้นทุนการผลิตข้าว
- ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การทำปุ๋ยหมักจากผักตบชวา
- ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การแปรรูปข้าว
- ฐานเรียนรู้ที่ ๔ ด้านประมง
- ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การเลี้ยงไก่ไข่

- ฐานเรียนรู้ที่ ๖ การทำน้ำหมักจากเศษอาหาร
- ฐานเรียนรู้ที่ ๗ การหยุดเผาฟาง



๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน....๑๒....หลักสูตร ประกอบด้วย

๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน๕..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การลดต้นทุนการผลิตข้าว
- การเลือกใช้เมล็ดพันธุ์
- การปรับปรุงบำรุงดินในแปลงข้าว
- การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์
- การผลิตปุ๋ยหมัก/น้ำหมัก

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน๒..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การทำเกษตรผสมผสาน
- เศรษฐกิจพอเพียง

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน๕..... หลักสูตร ประกอบด้วย

- การจัดทำบัญชี
- การแปรรูปผลผลิตข้าว
- การเลี้ยงปลา
- การเลี้ยงไก่ไข่
- การหยุดการเผาในพื้นที่เกษตร/การผลิตปุ๋ยจากวัสดุเหลือใช้

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. (ให้ระบุนามจำนวน ๑ หลักสูตร พร้อมระบุวัตถุประสงค์ เนื้อหา และรูปแบบการถ่ายทอดความรู้)

การลดต้นทุนการผลิตข้าว

๑. วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการลดต้นทุนการผลิตข้าวอย่างมีประสิทธิภาพ
๒. เพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเพาะปลูกข้าวโดยไม่กระทบต่อผลผลิต
๓. เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าและยั่งยืน
๔. เพื่อสร้างแนวทางปฏิบัติที่สามารถนำไปใช้ได้จริงในพื้นที่ของเกษตรกร

๒. เนื้อหา

๒.๑ การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต

- ค่าใช้จ่ายหลักในการปลูกข้าว (เช่น ค่าเมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย สารเคมี ค่าแรงงาน ค่าจ้างไถ-หว่าน)
- การบันทึกต้นทุนเพื่อประเมินความคุ้มค่า

๒.๒ การเลือกใช้พันธุ์ข้าวที่เหมาะสม

- พันธุ์ข้าวที่ให้ผลผลิตสูง ทนโรค ทนแล้ง
- การใช้พันธุ์ข้าวรับรองจากกรมการข้าว

๒.๓ การจัดการดินและปุ๋ย

- การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี
- การตรวจวิเคราะห์ดินก่อนปลูก
- การใส่ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน (ลดการใช้ปุ๋ยเกินความจำเป็น)

๒.๔ การจัดการน้ำ

- การใช้น้ำอย่างประหยัด เช่น ระบบปลูกข้าวเปียกสลับแห้ง (AWD)
- การวางแผนการให้น้ำตามช่วงเวลาที่สำคัญของการเจริญเติบโต

๒.๕ การควบคุมศัตรูพืชแบบผสมผสาน (IPM)

- ใช้ชีวภัณฑ์แทนสารเคมี
- การปลูกพืชคลุมดินหรือพืชหลากหลายเพื่อควบคุมศัตรูพืชตามธรรมชาติ

๒.๖ การใช้เครื่องจักรกลการเกษตร

- การรวมกลุ่มใช้เครื่องจักร เช่น รถดำนา รถเกี่ยวนา
- การลดค่าแรงงานด้วยการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

๒.๗ การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

- ลดการสูญเสียหลังการเก็บเกี่ยว เช่น การอบข้าวให้แห้งก่อนเก็บ
- การเก็บรักษาอย่างถูกวิธีเพื่อลดการเสื่อมคุณภาพ

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แรงบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

การทำการเกษตรแบบดั้งเดิมเป็นวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมายาวนานของครอบครัวและชุมชนส่วนใหญ่อาศัยประสบการณ์และภูมิปัญญาชาวบ้านเป็นหลัก อย่างไรก็ตาม ในช่วงหลายปีที่ผ่านมาได้ตระหนักถึงปัญหาหลายด้านที่เกิดจากการทำเกษตรแบบเดิม ไม่ว่าจะเป็นต้นทุนการผลิตที่เพิ่มสูงขึ้น ผลผลิตที่ไม่แน่นอน ความเสี่ยงจากสภาพอากาศที่แปรปรวน และรายได้ที่ไม่มั่นคง สิ่งเหล่านี้กลายเป็นแรงผลักดันสำคัญให้ข้าพเจ้าคิดทบทวนและตัดสินใจเริ่มต้นปรับเปลี่ยนแนวทางการทำเกษตรของตนเอง

แรงบันดาลใจสำคัญที่ทำให้หันมาให้ความสนใจกับการเกษตรที่ใช้หลักวิชาการและเทคโนโลยี คือความปรารถนาที่จะลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และพัฒนาคุณภาพชีวิตของครอบครัวให้ดียิ่งขึ้น สังเกตเห็นว่าแม้จะทำงานหนักเพียงใด แต่ผลตอบแทนกลับไม่คุ้มค่ากับแรงที่ลงไป ในขณะที่เดียวกันได้มีโอกาสเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐ การดูวิดีโอผ่านสื่อออนไลน์ หรือการพูดคุยกับเกษตรกรรุ่นใหม่ที่ประสบความสำเร็จจากการใช้เทคโนโลยีในการผลิต เช่น การใช้โดรนพ่นยา การวิเคราะห์ดินก่อนใส่ปุ๋ย หรือการจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อได้ลองปรับใช้แนวทางใหม่เหล่านี้ในไร่นาของตนเอง ก็พบว่าผลลัพธ์ดีเกินคาด ต้นทุนลดลง ผลผลิตดีขึ้น และมีเวลาเหลือมากขึ้นในการดูแลครอบครัว อีกทั้งยังสามารถแบ่งปันความรู้ให้เพื่อนบ้านและคนในชุมชน เริ่มมีคนมาขอคำปรึกษาและร่วมมือกันทดลองแนวทางใหม่ๆ การนำความรู้และเทคโนโลยีมาใช้ในการเกษตรจึงไม่ใช่แค่ทางเลือก แต่เป็น “ความจำเป็น” ที่จะนำไปสู่การเกษตรที่มั่นคง ยั่งยืน ในยุคสมัยที่เปลี่ยนไป

๒) ปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ปัญหาต้นทุนการผลิตที่สูงขึ้น

- ราคาปุ๋ยเคมี สารเคมี และแรงงานเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง
- ทำให้กำไรจากการปลูกข้าวลดลงหรือขาดทุนในบางฤดูกาล

ทำให้ ศพก. ต้องปรับตัวและหาวิธีลดต้นทุน โดยใช้เทคนิคหรือวิธีการใหม่ที่มีประสิทธิภาพ

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

- การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

การทำการเกษตรสมัยใหม่ในการผลิตข้าวได้นำหลักวิชาการและนวัตกรรมเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างกว้างขวาง เพื่อแก้ไขปัญหาเดิมๆ ที่เกษตรกรต้องเผชิญ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ต้นทุนการผลิต ศัตรูพืช ผลผลิต และการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับข้าว โดยมีเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สำคัญดังนี้

การลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (ดิน น้ำ อากาศ) เพื่อแก้ไขปัญหาทรัพยากรทางการเกษตรที่เสื่อมโทรมและลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ได้มีการนำเทคโนโลยีต่างๆ เข้ามาช่วยจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

- **การจัดการน้ำแบบเปียกสลับแห้ง:** เป็นนวัตกรรมการให้น้ำในนาข้าวโดยไม่ขังน้ำไว้ตลอดเวลา ซึ่งช่วยลดการใช้น้ำได้ถึง ๕๐% และที่สำคัญคือช่วยลดการปล่อยก๊าซมีเทน (Methane) ซึ่งเป็นก๊าซเรือนกระจกที่สำคัญได้ถึง ๗๐% นอกจากนี้ยังทำให้ต้นข้าวแข็งแรงและให้ผลผลิตสูงขึ้นอีกด้วย

- **การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน:** แทนการใส่ปุ๋ยตามความเคยชิน เกษตรกรสมัยใหม่จะเก็บตัวอย่างดินไปตรวจวิเคราะห์เพื่อหาปริมาณธาตุอาหาร ทำให้สามารถใส่ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสมกับความต้องการของพืชและสภาพดินในแต่ละพื้นที่ ช่วยลดการใส่ปุ๋ยเคมีที่ไม่จำเป็น

การลดต้นทุนการผลิต การนำเครื่องจักรกลการเกษตรและเทคโนโลยีอัตโนมัติเข้ามาใช้ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการลดต้นทุน โดยเฉพาะค่าแรงงานและปัจจัยการผลิต

- **อากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เพื่อการเกษตร:** โดรนได้เข้ามามีบทบาทในหลายขั้นตอน ตั้งแต่การหว่านเมล็ดพันธุ์ การให้ปุ๋ย และการพ่นสารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืช ซึ่งมีความแม่นยำสูง ทำงานได้รวดเร็ว และประหยัดค่าแรงงานได้อย่างมีนัยสำคัญ

การลดการระบาดของศัตรูพืช นอกจากการใช้โดรนพ่นสารเคมีอย่างตรงจุดแล้ว ยังมีการนำหลักวิชาการอื่นๆ มาใช้เพื่อลดการระบาดของศัตรูพืชอย่างยั่งยืน

- **การพัฒนาพันธุ์ข้าวต้านทาน:** นักวิจัยได้พัฒนาพันธุ์ข้าวใหม่ๆ ที่มีความสามารถในการต้านทานต่อโรคและแมลงศัตรูพืชที่สำคัญ เช่น โรคไหม้ โรคขอบใบแห้ง หรือเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล ทำให้เกษตรกรลดการใช้สารเคมีลงได้

- **การจัดการศัตรูพืชแบบผสมผสาน (Integrated Pest Management - IPM):** เป็นแนวทางที่เน้นการใช้หลายๆ วิธีร่วมกันในการควบคุมศัตรูพืช โดยให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ศัตรูธรรมชาติ การใช้ชีวภัณฑ์ และใช้สารเคมีเมื่อจำเป็นเท่านั้น ซึ่งเป็นวิธีการที่ปลอดภัยต่อทั้งเกษตรกร ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เพื่อการเกษตรในนาข้าว เทคโนโลยีโดรนช่วยให้การดูแลแปลงนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและแม่นยำมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในการตรวจสอบสุขภาพของพืช การฉีดพ่นสารเคมี และการจัดการน้ำ

การใช้โดรนในนาข้าวเริ่มต้นจากการสำรวจแปลงนา ด้วยโดรนที่ติดตั้งกล้องและเซนเซอร์ต่าง ๆ ที่สามารถถ่ายภาพจากมุมสูงเพื่อประเมินสภาพแปลงนา เช่น การตรวจสอบการเจริญเติบโตของต้นข้าว การตรวจหาวัชพืช หรือโรคแมลงที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ โดยการใช้โดรนเกษตรกรสามารถได้รับข้อมูลที่แม่นยำและรวดเร็ว ซึ่งเป็นประโยชน์ในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันท่วงที อีกหนึ่งการใช้โดรนที่มีประสิทธิภาพในนาข้าว คือ การฉีดพ่นสารเคมี เช่น ยาฆ่าแมลงหรือยาฆ่าวัชพืช โดรนที่ใช้ในการฉีดพ่นสารเคมีจะช่วยให้การกระจายสารเคมีทำได้อย่างสม่ำเสมอและแม่นยำ ช่วยลดปัญหาการกระจายสารเคมีเกินขอบเขต และยัง

ลดการใช้แรงงานหรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ที่มีต้นทุนสูงอีกด้วย นอกจากนี้ยังช่วยลดการสูญเสียของสารเคมีและป้องกันการกระจายสารไปสู่แหล่งน้ำหรือพื้นที่อื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้โดรนยังมีประโยชน์ในการปลูกข้าว โดยการใช้โดรนปล่อยเมล็ดข้าวลงในแปลงนา ซึ่งเป็นการช่วยลดการใช้แรงงานและเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะปลูก โดยเฉพาะในพื้นที่กว้าง ๆ ที่การปลูกข้าวแบบดั้งเดิมอาจจะใช้เวลานานและมีต้นทุนสูง การใช้โดรนสามารถช่วยให้การปลูกข้าวมีความเร็วและแม่นยำยิ่งขึ้น เมื่อถึงเวลาเก็บเกี่ยว โดรนยังสามารถใช้ในการติดตามผลผลิต และประเมินผลการเก็บเกี่ยวได้ ซึ่งช่วยให้เกษตรกรสามารถตรวจสอบสภาพข้าวในระหว่างการเก็บเกี่ยวได้อย่างแม่นยำ เพื่อลดการสูญเสียและเพิ่มประสิทธิภาพในการเก็บเกี่ยวได้มากที่สุด

จากการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีโดรนในการเกษตรในนาข้าว พบว่าเทคโนโลยีนี้สามารถช่วยให้การทำเกษตรกรรมมีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ลดการใช้ทรัพยากร เช่น น้ำ และสารเคมี ช่วยให้เกษตรกรสามารถควบคุมและจัดการแปลงนาได้อย่างแม่นยำและรวดเร็ว นอกจากนี้ยังสามารถลดต้นทุนการผลิตในระยะยาว ทำให้เกษตรกรมีผลกำไรที่ดีขึ้นและสามารถขยายการผลิตได้ในอนาคต โดยรวมแล้ว การใช้โดรนในการเกษตรเป็นเทคโนโลยีที่มีความสำคัญและมีศักยภาพในการปรับปรุงและยกระดับการเกษตรของไทยให้ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน แต่ยังช่วยในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

- ๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอนวิธีการอย่างละเอียด)

๓.๑ การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินเป็นวิธีการที่มีประสิทธิภาพในการจัดการธาตุอาหารพืช ช่วยให้เกษตรกรสามารถใช้ปุ๋ยได้อย่างเหมาะสม ประหยัดต้นทุน และเพิ่มผลผลิต

หลักการใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดินอาศัยหลักการ "เติมเท่าที่ขาด" โดยมีขั้นตอนดังนี้:

๑. ตรวจวิเคราะห์ดิน เพื่อทราบปริมาณธาตุอาหารที่มีอยู่ในดิน
 ๒. ประเมินความต้องการธาตุอาหารของพืช แต่ละชนิดต้องการธาตุอาหารแตกต่างกัน
 ๓. คำนวณปริมาณปุ๋ยที่ต้องใช้ โดยเติมเฉพาะส่วนที่ขาดเพื่อให้เพียงพอกับความต้องการของพืช
- การแปลผลค่าวิเคราะห์ดินและคำแนะนำการใช้ปุ๋ย

๑. ความเป็นกรด-ด่าง (pH)

- ๑) กรดจัด (pH < ๕.๕): ควรใส่ปูนเพื่อปรับสภาพดินก่อนใส่ปุ๋ย
- ๒) กรดปานกลาง (pH ๕.๕-๖.๕): เหมาะสำหรับพืชส่วนใหญ่
- ๓) เป็นกลาง (pH ๖.๕-๗.๕): เหมาะสำหรับพืชผัก
- ๔) ด่าง (pH > ๗.๕): อาจต้องใช้ปุ๋ยที่ทำให้ดินเป็นกรด เช่น แอมโมเนียมซัลเฟต

๒. อินทรีย์วัตถุ (OM)

- ๑) ต่ำ (< ๑.๐%): ควรเพิ่มปุ๋ยอินทรีย์หรือปลูกพืชปุ๋ยสด
- ๒) ปานกลาง (๑.๐-๒.๕%): ควรเพิ่มอินทรีย์วัตถุเป็นระยะ
- ๓) สูง (> ๒.๕%): ลดการใส่ปุ๋ยไนโตรเจน

๓. ฟอสฟอรัสที่เป็นประโยชน์ (Available P)

- ๑) ต่ำ (< ๑๐ mg/kg): ควรใส่ปุ๋ยฟอสเฟตในปริมาณสูง
- ๒) ปานกลาง (๑๐-๒๕ mg/kg): ใส่ปุ๋ยฟอสเฟตในปริมาณปานกลาง
- ๓) สูง (> ๒๕ mg/kg): ลดหรืองดการใส่ปุ๋ยฟอสเฟต

๔. โพแทสเซียมที่แลกเปลี่ยนได้ (Exchangeable K)

- ๑) ต่ำ (< ๖๐ mg/kg): ควรใส่ปุ๋ยโพแทสเซียมในปริมาณสูง
- ๒) ปานกลาง (๖๐-๑๐๐ mg/kg): ใส่ปุ๋ยโพแทสเซียมในปริมาณปานกลาง
- ๓) สูง (> ๑๐๐ mg/kg): ลดหรืองดการใส่ปุ๋ยโพแทสเซียม

ตัวอย่างการคำนวณปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน

สำหรับการปลูกข้าว

ผลวิเคราะห์ดิน:

- ๑) อินทรีย์วัตถุ = ๑.๕% (ปานกลาง)
- ๒) ฟอสฟอรัส = ๘ mg/kg (ต่ำ)
- ๓) โพแทสเซียม = ๗๐ mg/kg (ปานกลาง)

คำแนะนำการใส่ปุ๋ย:

- ๑) ไนโตรเจน (N): ๘ กก./ไร่
- ๒) ฟอสฟอรัส (P_2O_5): ๖ กก./ไร่
- ๓) โพแทสเซียม (K_2O): ๖ กก./ไร่

การคำนวณสูตรปุ๋ย:

สามารถใช้ปุ๋ยผสม ๑๖-๒๐-๐ อัตรา ๓๐ กก./ไร่ ร่วมกับปุ๋ยโพแทสเซียมคลอไรด์ (๐-๐-๖๐) อัตรา ๑๐ กก./ไร่

๓.๒ การทำปุ๋ยหมักจากผักตบชวา

ขั้นตอนการทำปุ๋ยหมัก

ขั้นที่ ๑ นำเศษวัชพืช (ผักตบชวา) มาสับให้ละเอียด เกลี่ยให้เต็มพื้นที่สูงประมาณ ๒๐ เซนติเมตร

ขั้นที่ ๒ นำกลบดิบ มาใส่ให้ได้ความสูง ๒๐ เซนติเมตร ซึ่งกลบดิบที่นำมาใช้นี้เป็นเศษวัสดุที่ได้จากการสีข้าว พร้อมกับริดน้ำให้ชุ่ม

ขั้นที่ ๓ นำเศษวัชพืช (ใบก้ามปู) มาใส่ให้ได้ความสูง ๒๐ เซนติเมตร

ขั้นที่ ๔ นำผักตบชวาสับละเอียดมาใส่อีก ๑ ชั้น ให้ได้ความสูง ๒๐ เซนติเมตร

ขั้นที่ ๕ นำมูลสัตว์มาใส่ให้ได้ความสูงประมาณ ๒๐ เซนติเมตร

- นำน้ำหมักที่ได้จากการหมักเศษอาหารในครัวเรือนมาราด
- คลุมด้วยผ้าใบ ทิ้งไว้ประมาณ ๔๕ วัน
- เปิดกองปุ๋ย แล้วกลับกอง และคลุมด้วยผ้าใบอีกครั้ง หมักทิ้งไว้จนกว่าเศษวัสดุจะย่อยและไม่ร้อน จึงนำไปใช้ได้

๓.๓ การทำน้ำหมักจากเศษอาหาร

ขั้นตอนการการทำน้ำหมักจากเศษอาหาร

๑. เตรียมภาชนะ (ถังพลาสติก) ใส่ปุ๋ยพร้อมฝาปิด
๒. นำเศษอาหารที่ใช้ในครัวเรือน, เศษผัก, เปลือกผลไม้ใส่ลงไป
๓. คนให้เข้ากัน ใส่เศษอาหารเรื่อย ๆ จนกว่าจะเต็มถัง
๔. ใส่กากน้ำตาลลงไปเมื่อมีกลิ่นเหม็น และคนให้กากน้ำตาลเข้ากับเศษอาหาร ปิดฝา
๕. เปิดฝาคันเรื่อย ๆ จนกว่าจะย่อยสลายหมด จึงจะนำไปใช้ได้

หมายเหตุ (เป็นสารเร่งการเจริญเติบโตและขับไล่แมลง) ใช้ราดโคนต้นหรือฉีดพ่นทางใบ

ข้อควรระวัง อย่าใช้มาก เพราะเข้มข้นมากอาจเป็นอันตรายต่อพืชผักได้

๓.๔ การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทนต่อโรคแมลง

การปรับเปลี่ยนพันธุ์ข้าวมาใช้พันธุ์ กข ๗๙ ซึ่งมีลักษณะเด่นในเรื่องทนแล้งได้ดีในระดับหนึ่ง ทำให้สามารถเจริญเติบโตและให้ผลผลิตได้แม้ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสมมากนัก นอกจากนี้ยังเป็นข้าว ไม่ไวแสง จึงสามารถปลูกได้ทั้งในฤดูนาปีและนาปรัง เกษตรกรจึงสามารถวางแผนการเพาะปลูกได้อย่างยืดหยุ่นมากขึ้น อีกหนึ่งจุดเด่นที่สำคัญของข้าว กข๗๙ คือ ความสามารถในการต้านทานโรคและแมลงศัตรูข้าว โดยเฉพาะเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญของชาวนาไทย การมีภูมิต้านทานต่อศัตรูพืชเหล่านี้ช่วยลดต้นทุนในการใช้สารเคมี และยังส่งผลดีต่อสิ่งแวดล้อมอีกด้วย นอกจากนี้ ข้าวพันธุ์นี้ยังให้ผลผลิตเฉลี่ยค่อนข้างดี คือ ประมาณ ๖๐๐-๘๐๐ กิโลกรัมต่อไร่ หากมีการดูแลจัดการที่เหมาะสม เช่น การใส่ปุ๋ยตามคำแนะนำ และการควบคุมน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ในด้านคุณภาพเมล็ด ข้าว กข ๗๙ มีลักษณะเมล็ดยาว สีขาวใส เมื่อนำมาหุงสุกแล้วนุ่มนวลรับประทาน เหมาะสำหรับบริโภคและสามารถนำไปสีจำหน่ายได้

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติมเพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๑.๑) ...ข้าว..... พื้นที่ปลูกจำนวน.....๑๐-๐-๐.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๒) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๑.๓) พื้นที่ปลูกจำนวน.....(ไร่-งาน-วา)

๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๒.๑) ...ปลาดุก.....จำนวน.....๓๐๐..... (หน่วย...ตัว...)

๒.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....๑.....ชนิด ประกอบด้วย

๓.๑)ไก่ไข่..... จำนวน.....๔๐.....(ตัว)

๓.๒) จำนวน..... (ตัว)

๓.๓) จำนวน..... (ตัว)

๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....ชนิด ประกอบด้วย

๔.๑) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๒) จำนวน.....(หน่วย.....)

๔.๓) จำนวน.....(หน่วย.....)

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว กข ๗๙.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑)ค่าไถ/ป่น..... เป็นเงิน.....๕๐๐.....บาท/ไร่

๑.๒)ค่าเมล็ดพันธุ์..... เป็นเงิน.....๖๕๐.....บาท/ไร่

๑.๓)ค่าปุ๋ย..... เป็นเงิน.....๘๐๐.....บาท/ไร่

๑.๔)ค่ากำจัดวัชพืช..... เป็นเงิน.....๒๐๐.....บาท/ไร่

๑.๕)ค่าเก็บเกี่ยว..... เป็นเงิน.....๖๐๐.....บาท/ไร่
 ๑.๖)ค่าหว่านปุ๋ย/ฉีดพ่น..... เป็นเงิน.....๑๘๐.....บาท/ไร่
 รวมต้นทุนการผลิต๒,๙๓๐.....บาท/ไร่
 รายได้๗,๕๐๐.....บาท/ไร่

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
 ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ไข่ไก่, แปรรูปน้ำพริก.....
 เฉลี่ยรายได้วันละ.....๒๐๐.....บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
 ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....
 เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
 ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....
 เฉลี่ยรายได้เดือนละ.....บาท/เดือน
- ๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน)
 ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....ข้าวสาร, ข้าวกล้อง.....
 เฉลี่ยรายได้ปีละ.....๑๕๐,๐๐๐.....บาท/ปี

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ (ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง เกษตรกรรายอื่น และประโยชน์ที่เกิดกับชุมชนมีอะไรบ้าง)

๑. ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง (เกษตรกร)

- ลดต้นทุนการผลิต: การใช้เทคโนโลยีช่วยในการลดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น การใช้โดรนในการฉีดพ่นสารเคมีแทนการใช้แรงงานมนุษย์หรือเครื่องจักรขนาดใหญ่ ทำให้เกษตรกรสามารถควบคุมต้นทุนได้ดีขึ้น ลดค่าใช้จ่ายในการใช้แรงงานและสารเคมีมากเกินไป
- เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต: เทคโนโลยีช่วยให้เกษตรกรสามารถ ตรวจสอบสภาพแปลงนา อย่างรวดเร็ว และแม่นยำ เช่น การใช้โดรนหรือเซนเซอร์ในการตรวจสอบสุขภาพของต้นข้าว ทำให้สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ตั้งแต่เนิ่น ๆ เช่น การตัดสินใจใช้ปุ๋ยในปริมาณที่เหมาะสมหรือการควบคุมโรคและแมลงได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- เพิ่มผลผลิต: การใช้เทคโนโลยีเช่น การใช้ปุ๋ยอย่างแม่นยำ ช่วยให้ต้นข้าวเจริญเติบโตได้ดีขึ้น ส่งผลให้เกษตรกรสามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้มากขึ้น
- ทำให้การทำงานสะดวกและลดความเหนื่อยล้า: การใช้เทคโนโลยีในการ ฉีดพ่นปุ๋ย ช่วยให้ประหยัดแรงงานและเวลาในการ

๒. ประโยชน์ที่เกิดกับเกษตรกรรายอื่น

- การถ่ายทอดความรู้และเทคนิคใหม่ ๆ: เกษตรกรที่นำเทคโนโลยีมาใช้แล้วเห็นผลดีสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรรายอื่น ๆ ได้ เช่น การใช้โดรนในการตรวจสอบสภาพนา ซึ่งสามารถทำให้เกษตรกรรายอื่นนำไปใช้และปรับปรุงวิธีการผลิตของตนเอง
- สร้างเครือข่ายและความร่วมมือ: เมื่อเกษตรกรใช้เทคโนโลยีร่วมกัน ก็จะสามารถสร้าง เครือข่ายการทำเกษตร ที่มีความยั่งยืน ทั้งในด้านการใช้เครื่องมือและการตลาด ทำให้เกษตรกรรายอื่น ๆ สามารถแบ่งปันข้อมูลและช่วยกันลดต้นทุนการผลิตได้

- แข่งขันได้ในตลาด: เทคโนโลยีช่วยให้เกษตรกรสามารถปรับตัวและแข่งขัน ในตลาดที่มีการแข่งขันสูงขึ้น โดยสามารถผลิตข้าวที่มีคุณภาพดีขึ้นด้วยต้นทุนที่ต่ำลง ทำให้สามารถขยายตลาดและเพิ่มโอกาสในการขายข้าวได้

๓. ประโยชน์ที่เกิดกับชุมชน

- การส่งเสริมเศรษฐกิจในชุมชน: การลดต้นทุนการผลิตทำให้เกษตรกรสามารถเพิ่มรายได้จากการขายข้าวได้มากขึ้น ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาชุมชน เช่น การลงทุนในธุรกิจชุมชน, การสร้างงานใหม่, หรือการพัฒนาบริการด้านสุขภาพและการศึกษาในพื้นที่
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ: การใช้สารเคมีที่เหมาะสม ช่วยให้การใช้ทรัพยากรธรรมชาติมีความคุ้มค่ามากขึ้น การจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพจะช่วยลดการสูญเสียทรัพยากรน้ำและรักษาสีเขียวในชุมชน
- การเสริมสร้างความยั่งยืนในภาคเกษตรกรรม: การใช้เทคโนโลยีช่วยให้การเกษตรมีความ ยั่งยืน ทั้งในแง่ของการผลิตและสิ่งแวดล้อม เกษตรกรจะสามารถผลิตข้าวในระยะยาวโดยไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งเป็นการส่งเสริมการพัฒนาที่ยั่งยืนในชุมชน
- สร้างโอกาสทางการศึกษาและฝึกอบรม: ชุมชนสามารถสร้าง ศูนย์ฝึกอบรม หรือ คลินิกเกษตร เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในเกษตรกรรมแก่คนในชุมชนหรือแม้แต่คนรุ่นใหม่ที่น่าสนใจในอาชีพการเกษตร

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

การใช้โดรนในการ ฉีดพ่นสารเคมี เช่น ยาฆ่าแมลง ยาฆ่าวัชพืช หรือปุ๋ย ช่วยให้การกระจายสารเคมีสามารถทำได้ง่าย แม่นยำ และ จำกัดพื้นที่ โดยไม่กระทบกับส่วนอื่น ๆ ของแปลงนา นอกจากนี้ยังช่วยลดปริมาณสารเคมีที่ใช้และลดการสูญเสียของสารเคมีในดินและน้ำ ซึ่งช่วยลดผลกระทบต่อ สิ่งแวดล้อม เช่น การปนเปื้อนในแหล่งน้ำ หรือการทำลายดิน ลดการใช้สารเคมีเกินจำเป็น การใช้โดรนในการฉีดพ่นยังสามารถ ปรับปริมาณสารเคมี ที่ต้องการใช้ได้ตามสภาพแปลงนาในแต่ละจุด เช่น พื้นที่ที่มีปัญหาโรคหรือแมลงมากจะได้รับการฉีดพ่นที่สูงกว่า ในขณะที่พื้นที่ที่ไม่มีปัญหาก็สามารถฉีดพ่นได้ในปริมาณที่น้อยลง จึงช่วยลดการใช้สารเคมี ที่ไม่จำเป็น และช่วยให้การใช้สารเคมีมีความเหมาะสม

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

ลดการใช้สารเคมีในพื้นที่เกษตรกร ทำให้ได้ผลผลิตผลมีคุณภาพ ปลอดภัยจากสารเคมี ยังส่งผลต่อการลดต้นทุนการผลิต และได้บริโภคอาหารในพื้นที่ที่ปลอดภัยดีต่อสุขภาพตนเองและครอบครัว

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ศพก. มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่และใกล้เคียง ได้เข้ามามีการศึกษา มีฐานเรียนรู้ด้านต่างๆให้กับเกษตรกรในพื้นที่ที่สนใจ สามารถถ่ายทอดความรู้และเป็นจุดสาธิตให้เกษตรกรได้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรที่ปลอดภัย และสามารถนำไปใช้ได้จริงได้แก่

- ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การลดต้นทุนการผลิตข้าว
- ฐานเรียนรู้ที่ ๒ การทำปุ๋ยหมักจากผักตบชวา
- ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การแปรรูปข้าว
- ฐานเรียนรู้ที่ ๔ ด้านประมง
- ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การเลี้ยงไก่ไข่
- ฐานเรียนรู้ที่ ๖ การทำน้ำหมักจากเศษอาหาร
- ฐานเรียนรู้ที่ ๗ การหยุดเผาฟาง

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

ศพก.มีการให้บริการ และอำนวยความสะดวกเป็นจุดอบรม และเป็นจุดเรียนรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจ ศึกษาดูงาน ไม่ว่าจะเป็นเกษตรกรทั่วไป เกษตรกรผู้นำ และให้บริการกับหน่วยงานภาครัฐในการขอใช้จัดสถานที่ จัดงานต่างๆ จัดอบรม และดูงาน รวมทั้ง นายสมพงศ์ เพ็ชรนิล ประธาน ศพก. ยังสามารถเป็นวิทยากรในการ ถ่ายทอดความรู้ให้แก่หน่วยงานภาครัฐต่างๆ และเกษตรกรที่เข้ามาอบรม ดูงาน ณ ศูนย์ ศพก.หลัก

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึง การรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

ประธาน ศพก. สามารถให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรใน พื้นที่ เข้ามาปรึกษาการทำการเกษตร และองค์ความรู้ต่างๆภายในศูนย์ ศพก.ที่น่าสนใจ และมีตัวอย่างแปลงเรียนรู้ และจุดสาธิต รวมทั้ง ที่อบรมและศึกษาดูงาน ให้เกษตรกรสามารถเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริงในพื้นที่การเกษตร ของตนเอง โดยผ่านประธาน ศพก. และเกษตรกรต้นแบบ สมาชิกของ ศพก.หลัก อำเภอเมืองพิษณุโลก

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

มีการให้บริการข้อมูลข่าวสาร ด้านวิชาการ ในกลุ่ม Line ศพก.ระดับอำเภอ ในช่องทางประชาสัมพันธ์ ผ่าน Facebook รวมทั้ง มีการประชาสัมพันธ์ผ่านการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ ในเวที ระดับอำเภอและระดับจังหวัดอีกด้วย

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรใน ชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไป ปฏิบัติอย่างไร)

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศูนย์หลัก) ของอำเภอเมืองพิษณุโลก มีองค์ความรู้ เด่น ในด้านการลดต้นทุนการผลิต ทำให้มีเกษตรกรทั้งในพื้นที่ เกษตรกรข้างเคียง และเกษตรกรนอกพื้นที่ เข้ามา ขอคำแนะนำปรึกษา ขอเข้ามาศึกษาดูงาน รวมทั้ง การเชิญประธานศูนย์เรียนรู้เป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ วิทยากรฝึกอบรม และวิทยากรการสาธิต/ฝึกปฏิบัติ

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

เป็นวิทยากรให้หน่วยงานราชการ เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิษณุโลก กศน. สำนักงาน พัฒนาที่ดิน สำนักงานปศุสัตว์อำเภอ สำนักงานประมงอำเภอ ธนาครเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ บรรยายในเรื่อง การทำนา การลดต้นทุนการผลิตข้าว การทพเศรษฐกิจพอเพียง

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

คุณสมบัติที่สำคัญ

- ๑) มีความรู้ความเข้าใจด้านการเกษตร
- ๒) มีภาวะผู้นำและทักษะการสื่อสาร
- ๓) มีประสบการณ์ในการทำงานกับเกษตรกร
- ๔) สามารถประสานงานและทำงานเป็นทีมงาน ศพก.เครือข่ายในพื้นที่ และต่างพื้นที่ได้ดี

บทบาทด้านการบริหารจัดการ

- ๑) เป็นผู้นำในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ฯ ศพก.
- ๒) ประสานงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง
- ๓) กำกับดูแลการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ
- ๔) บริหารจัดการทรัพยากรและงบประมาณของศูนย์

บทบาทด้านการพัฒนาเกษตรกร

- ๑) เตรียมความพร้อมสู่ผู้ประกอบการด้านเกษตร
- ๒) เพิ่มทักษะให้เกษตรกรในทุกมิติ ทั้งกระบวนการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต บริหารจัดการสินค้า การตลาด การใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ นำไปสู่การเป็น Smart Farmer
- ๓) ส่งเสริมการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรสมัยใหม่

บทบาทด้านการประสานงาน

- ๑) ประสานงานกับสำนักงานเกษตรอำเภอ และจังหวัด
- ๒) ติดต่oprสานงานกับเกษตรกรในพื้นที่
- ๓) ประสานงานกับเครือข่ายต่างๆ เช่น แปลงใหญ่ กลุ่มเกษตรกร

บทบาทด้านการส่งเสริมการเรียนรู้

- ๑) จัดกิจกรรมการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนประสบการณ์
- ๒) ส่งเสริมการใช้แปลงสาธิตเป็นสื่อการเรียนรู้
- ๓) จัดการอบรมและศึกษาดูงานให้กับเกษตรกร

บทบาทด้านการติดตามและประเมินผล

- ๑) ติดตามการดำเนินงานของศูนย์เรียนรู้ฯ ศพก.หลัก และ ศพก.เครือข่าย
- ๒) ประเมินผลการดำเนินงานและรายงานผลต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

บทบาทด้านการพัฒนาเครือข่าย

- ๑) สร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ
- ๒) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓) เชื่อมโยงกับตลาดและผู้ประกอบการด้านการเกษตร

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน
ความภาคภูมิใจ คือ การมีส่วนร่วมในการปรับเปลี่ยนแนวคิดของเกษตรกรในพื้นที่ใกล้เคียง ในการทำการเกษตรแบบปลอดภัย จูงใจให้เกษตรกรในพื้นที่ปรับ ลดการใช้สารเคมี จากการใช้ปุ๋ยปริมาณมากมา

ปรับเปลี่ยนเป็นการทำการเกษตรที่ปลอดภัย การแนะนำการใช้สารชีวภัณฑ์ต่างๆ การทำปุ๋ยหมักใช้เองแทนการใช้ปุ๋ยเคมี การทำน้ำหมักสูตรต่างๆ เพื่อลดต้นทุนการผลิต และลดการใช้สารเคมีต่างๆ ในพื้นที่ โดยใช้สถานที่ ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้เกษตรกรใกล้เคียงได้ศึกษา และเป็นตัวอย่างที่ดีในการทำการเกษตรแบบยั่งยืน

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๑. เสียสละที่ดินของตนเองเพื่อจัดตั้งศูนย์เรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๒. จัดตั้งกลุ่มแปลงใหญ่เพื่อให้เกษตรกรมีการรวมตัวกันทำกิจกรรมด้านการเกษตรเพื่อลดรายจ่าย

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๑. ช่วยงานของชุมชนไม่ว่าจะเป็น วัด โรงเรียน หมู่บ้าน และหน่วยงานราชการ

๒. ปัจจุบัน นายสมพงศ์ เพ็ชรนิล เปิดแปลงของตนเอง เพื่อเป็นที่ศึกษาดูงาน ให้แก่เกษตรกร และผู้ที่สนใจเข้ามาศึกษาเรียนรู้พร้อมทั้งให้คำปรึกษาในการนำไปปฏิบัติต่อไป

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

ปัญหาคือโอกาสที่รอการแก้ไข ในทุกๆ การทำนาจะมีปัญหาหรืออุปสรรคมาเสมอ ไม่ว่าจะเป็นสภาพอากาศที่ไม่แน่นอน, โรค, หรือแมลง แต่การมองว่า **ปัญหาคือโอกาส** ในการหาทางแก้ไขหรือวิธีใหม่ ๆ จะช่วยให้เราพัฒนาวิธีการทำงานที่ดีขึ้นและสามารถเติบโตไปพร้อมกับการทำงาน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย (ระบุผู้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานถอดบทเรียน)

๑. นางสาวสุภัทสา จันพร นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิษณุโลก ผู้รับผิดชอบงาน ศพก.ระดับอำเภอ

๒. นางศรีสุชาดา อวนด้วง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิษณุโลก ผู้รับผิดชอบตำบลจอมทอง

๓. นางวีรรัช ชีพธำรง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรชำนาญการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิษณุโลก

๔. นางสาวพุดดี มิ่งภูนา นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิษณุโลก ผู้รับผิดชอบงานแปลงใหญ่

๕. นางสาวจุฑารัตน์ โชติศรี นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองพิษณุโลก

๖. นายภักพิสิฐ บุญเรือง Smart Farmer อำเภอเมืองพิษณุโลก

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๒.๑ การเตรียมการ

กำหนดวัตถุประสงค์ ของการถอดความรู้ จัดเตรียมทีมงาน ที่จะทำการถอดบทเรียน กำหนดกรอบเวลา และตารางการดำเนินงาน

๒.๒ การรวบรวมข้อมูล

การสัมภาษณ์เชิงลึก การสังเกตการณ์ ขณะปฏิบัติงานรวมไปถึงการรวบรวมเอกสาร และหลักฐานที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ การจัดทำสื่อความรู้

จัดทำรายงานถอดบทเรียน และสร้างสื่อมัลติมีเดีย (วิดีโอคลิปสั้น) ลงในสื่อประชาสัมพันธ์

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

การเรียนรู้เรื่องการตัดต่อคลิปวิดีโอ ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาในการดำเนินการ



